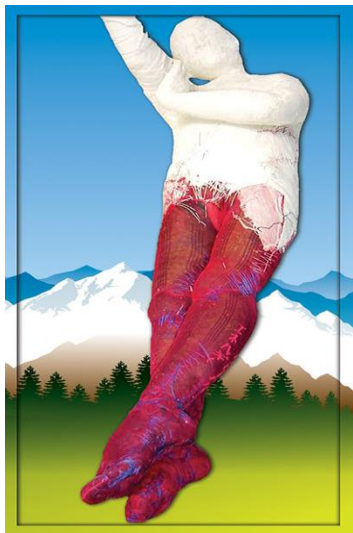

6ο Επιστημονικό Συμπόσιο Μυοσκελετικών
Παθήσεων - ΕΠΕΜΥ 2014

*«Εξελίξεις στις φλεγμονώδεις ρευματικές
παθήσεις και στα νοσήματα του οστικού
μεταβολισμού»*

10-13 Απριλίου 2014

Αράχωβα Βοιωτίας

**Συμμόρφωση: Παραμονή στη θεραπεία,
διαθεσιμότητα και πρόσβαση στα
φάρμακα.**

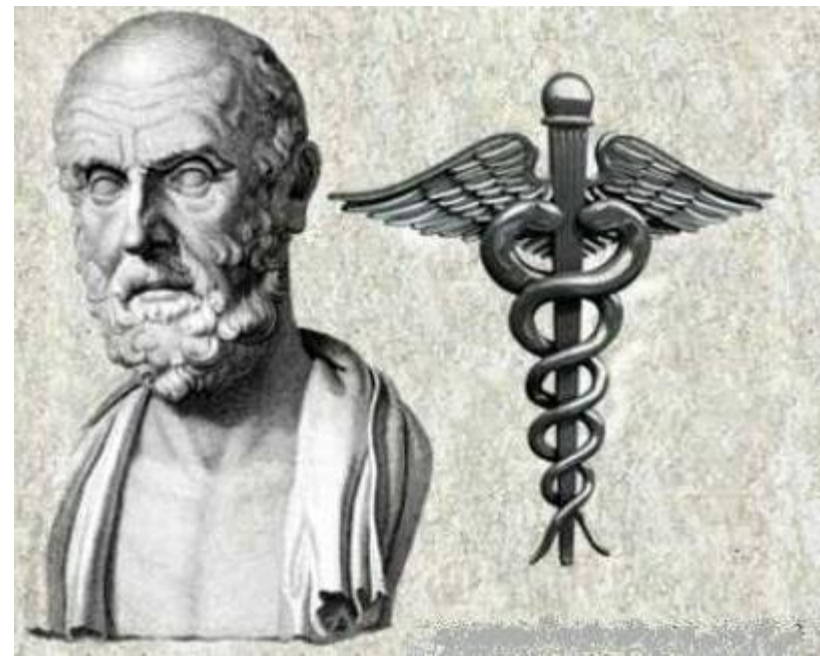
Κατερίνα Κουτσογιάννη

Ορισμός

- Ως "συμμόρφωση ασθενούς" ορίζεται ο βαθμός στον οποίο η συμπεριφορά ενός ατόμου όσον αφορά τη λήψη φαρμάκων, συμβαδίζει τόσο με τις ιατρικές συμβουλές όσο και με τη φαρμακευτική αγωγή που εκάστοτε χορηγείται.
- Η φαρμακευτική συμμόρφωση συνδέεται άρρηκτα με τη λήψη του σωστού φαρμακευτικού σκευάσματος, **την κατάλληλη στιγμή, στην απαιτούμενη δόση και για το χρονικό διάστημα που χρειάζεται** ακολουθώντας πιστά τις οδηγίες του εκάστοτε θεράποντα ιατρού.

Το πρόβλημα της μειωμένης συμμόρφωσης των ασθενών είχε εντοπιστεί πριν από περίπου 2.000 χρόνια από τον Ιπποκράτη.

- Η φαρμακευτική συμμόρφωση των ασθενών που πάσχουν από χρόνιες ασθένειες αγγίζει μόλις το 50% (WHO-2003).
- Υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο στις ΗΠΑ χάνονται 213 δισεκατομμύρια δολάρια λόγω μη απαραίτητων θεραπευτικών πλάνων τα οποία συνδέονται με την έλλειψη συμμόρφωσης στη φαρμακευτική αγωγή και στην κακή διαχείριση της λήψης τους. (Μελέτη του το Ινστιτούτο Ερευνών Υγείας (HRI) της PwC)

Παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμόρφωση με τη φαρμακευτική αγωγή

- **Κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες** (φύλο, κοινωνικό status, οικονομική κατάσταση, γεωγραφική θέση)
- **Παράγοντες που αφορούν τη νόσο** (φύση της νόσου, σοβαρότητα των συμπτωμάτων, διάρκεια της νόσου).
- **Παράμετροι της θεραπείας** (πληροφόρηση, περιπλοκότητα της θεραπείας, παρενέργειες).
- **Παράγοντες που σχετίζονται με το σύστημα υγείας** (ποιότητα της σχέσης ασθενούς- επαγγελματία υγείας, προσβασιμότητα, ασφαλιστική κάλυψη).
- **Παράγοντες που αφορούν τον ίδιο τον ασθενή** (γνώση και προσέγγιση σχετικά με την ασθένεια και τη θεραπεία της, προσδοκίες για το αποτέλεσμα της θεραπείας, στάση και πεποιθήσεις απέναντι στο σύστημα υγείας που τον εξυπηρετεί).

Η συμμόρφωση στη ρευματοειδή αρθρίτιδα

Το ποσοστό συμμόρφωσης στα συνταγογραφούμενα φάρμακα στους ασθενείς με ρευματοειδή αρθρίτιδα είναι χαμηλό και κυμαίνεται από 30-80% (βλ. Bart JF van den Bemt-Wim GJM van Lankveld, *Nature Clinical Practice Rheumatology*, αρ. 3, σελ. 681, 2007).

Έρευνα στην Αγγλία σε ασθενείς με ρευματοειδή αρθρίτιδα (de Klerk E. et al., *The Journal of Rheumatology*, αρ. 30, σελ. 2469–2475, 2003) κατέδειξε ότι:

- Το 52% των μη συμμορφούμενων ασθενών είχαν συνολικά θετική άποψη σχετικά με την αναγκαιότητα του φαρμάκου τους.
- Το 91% των μη συμμορφούμενων ασθενών εξέφρασαν ανησυχία σχετικά με τις πιθανές παρενέργειες, κυρίως μακροπρόθεσμα.

Συμπέρασμα: οι παρεμβάσεις για τη βελτιστοποίηση της συμμόρφωσης στη θεραπεία θα πρέπει να επικεντρωθούν στους προβληματισμούς και τις ανησυχίες των ασθενών, και όχι στην αναγκαιότητα της φαρμακευτικής αγωγής.

Adherence to Conventional Disease Modifying Anti-Rheumatic Drugs (cDMARDs) in Rheumatoid Arthritis (RA) Patients Treated in Association with a Biologic: a French Cross-Sectional Survey J-

C Balblanc, P.Dieude, E.Desfleurs, J.Antheaume, C.Deslondre – ACR 2013

- Αυτή η έρευνα δείχνει ότι περίπου 35% των ασθενών με RA που έλαβαν θεραπεία cDMARD σε συνδυασμό με βιολογικό παράγοντα δεν συμμορφώνονται στην λήψη των cDMARDs.
- Η συμμόρφωση των ασθενών στη λήψη των cDMARDs πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπ όψη στην καθημερινή κλινική πρακτική αφού η μη συμμόρφωση φαίνεται να είναι πιο συχνή απ ότι αναμενόταν από τους ερευνητές.
- Θα πρέπει να αναπτυχθούν τα κατάλληλα εργαλεία αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης των ασθενών ώστε να βοηθηθούν οι γιατροί να ανιχνεύουν αποτελεσματικά αυτό το φαινόμενο.

Μελέτη του Ινστιτούτου Ερευνών Υγείας (HRI) PricewaterhouseCoopers (RwC)

- «Οι ασθενείς ασκούν περισσότερο έλεγχο στην υγεία τους και απαιτούν η εμπειρία της θεραπείας τους να είναι αποτελεσματική , εξατομικευμένη και ουσιώδης».
- **«Εάν οι προσδοκίες τους εκπληρωθούν, είναι πολύ πιθανότερο το να ακολουθήσουν την κατάλληλη θεραπευτική αγωγή και να παραμείνουν συνδεδεμένοι για περισσότερο καιρό».**

Έρευνα αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης ασθενών με ρευματοειδή αρθρίτιδα στη θεραπεία με μεθοτρεξάτη

Σκοποί της έρευνας:

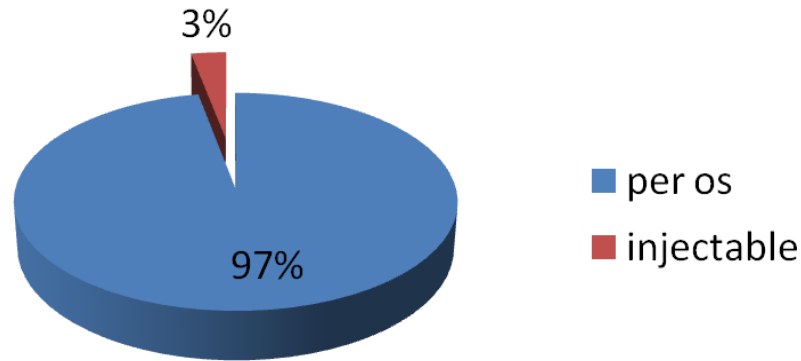
- η αξιολόγηση της συμμόρφωσης των ασθενών που πάσχουν από ρευματοειδή αρθρίτιδα στη θεραπεία με μεθοτρεξάτη, ως το φάρμακο πρώτης γραμμής για την αντιμετώπιση της νόσου.
- η καταγραφή των παρενεργειών της συγκεκριμένης θεραπείας από την οπτική των ασθενών,
- η ενθάρρυνση των ασθενών να συζητήσουν θέματα που τους απασχολούν και προκύπτουν από τη θεραπεία τους με την ομάδα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψής τους.

Μεθοδολογία

- Το δείγμα αποτελείτο από 110 ασθενείς
- Όλοι οι ασθενείς που πήραν μέρος στην έρευνα ενημερώθηκαν από τον Σύλλογο Ρευματοπαθών Κρήτης και συμφώνησαν να συμμετάσχουν
- Κριτήριο ένταξης: Όλοι οι ασθενείς θα έπρεπε να παίρνουν μεθοτρεξάτη ή να έχουν πάρει στο παρελθόν
- Ποσοτική έρευνα που πραγματοποιήθηκε με συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο
- Στο 60% του δείγματος έγιναν face to face συναντήσεις και τηλεφωνικές στο υπόλοιπο 40%
- Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβρη του 2012

Θεραπεία

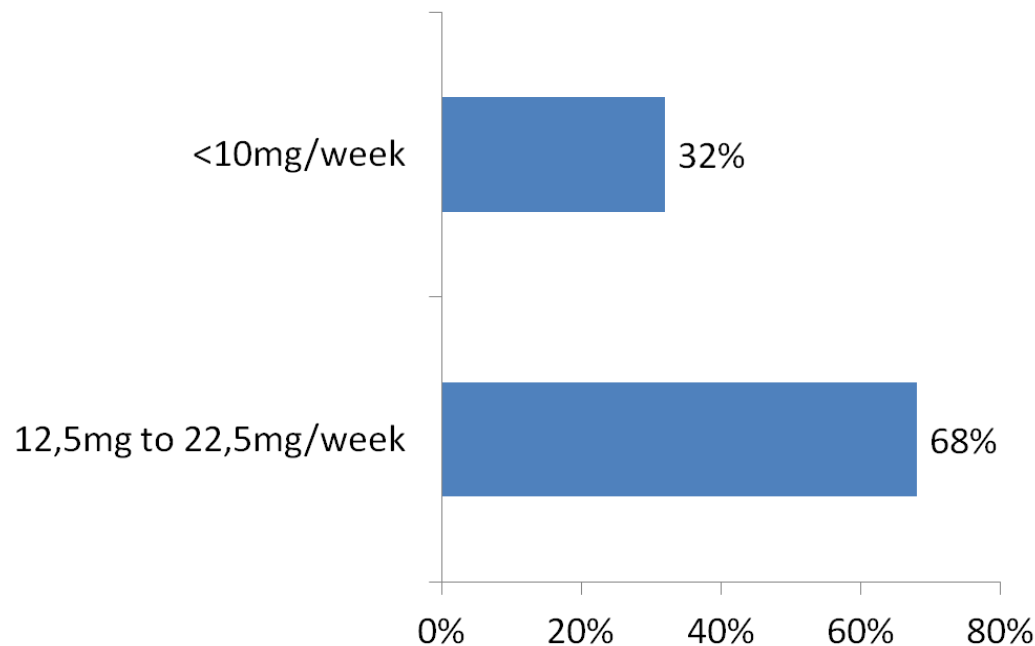
Και με ποιόν τρόπο χορηγείται η μεθοτρεξάτη?

- Η πλειοψηφία των ασθενών λαμβάνει από του στόματος μεθοτρεξάτη

Θεραπεία

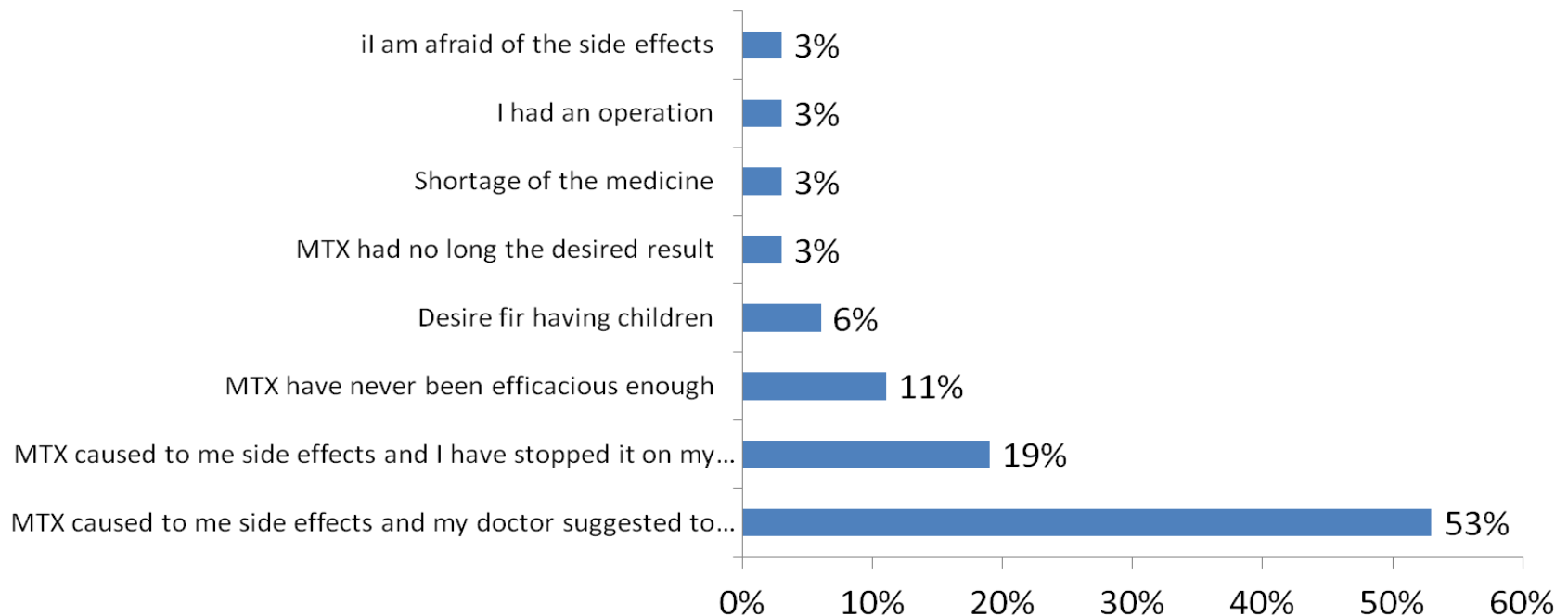
Εβδομαδιαία δόση μεθοτρεξάτης

- *Ο 1 στους 3 ασθενείς παίρνει χαμηλές δόσεις μεθοτρεξάτης*

Θεραπεία

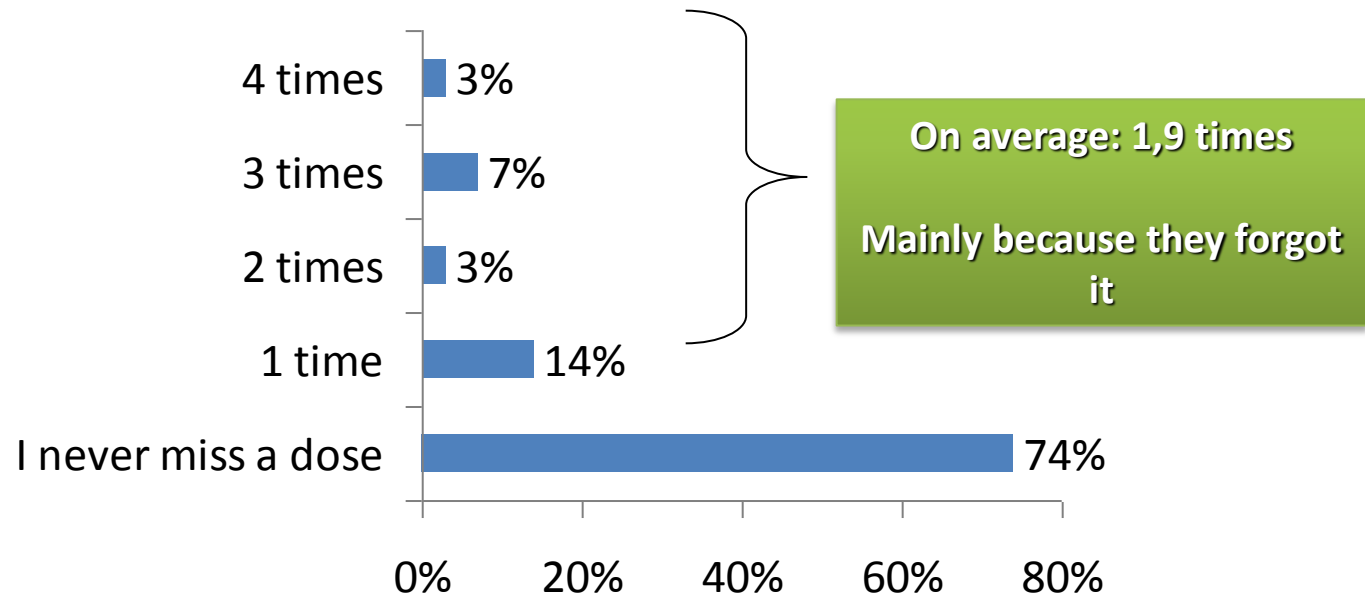
Για ποιους λόγους οι ασθενείς διακόπτουν την μεθοτρεξάτη?

- 1 στους 5 ασθενείς σταμάτησε τη μεθοτρεξάτη με δική του πρωτοβουλία
- Οι 7 στους 10 σταμάτησαν τη μεθοτρεξάτη λόγω ανεπιθύμητων ενεργειών

Συμμόρφωση

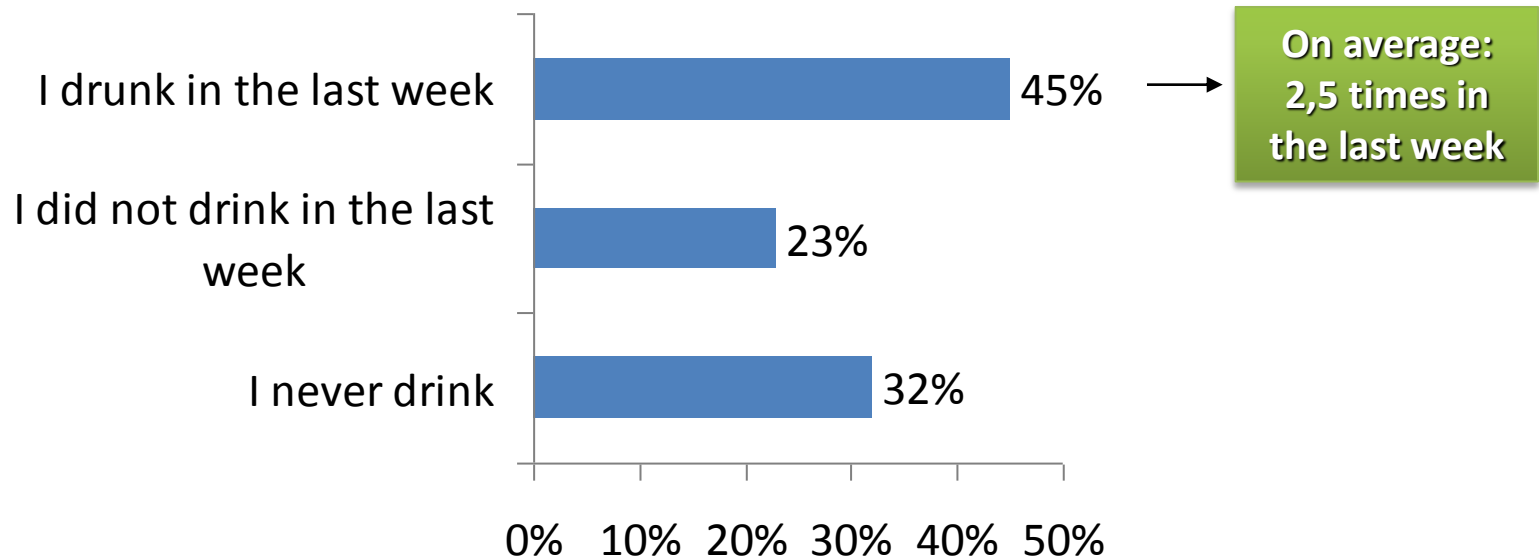
Φορές που ο ασθενής παρέλειψε 1 δόση μεθοτρεξάτης τους τελευταίους 6 μήνες με δική του πρωτοβουλία

~ 30% των ασθενών παρέλειψε κάποια δόση μεθοτρεξάτης με δική του πρωτοβουλία

Συμμόρφωση

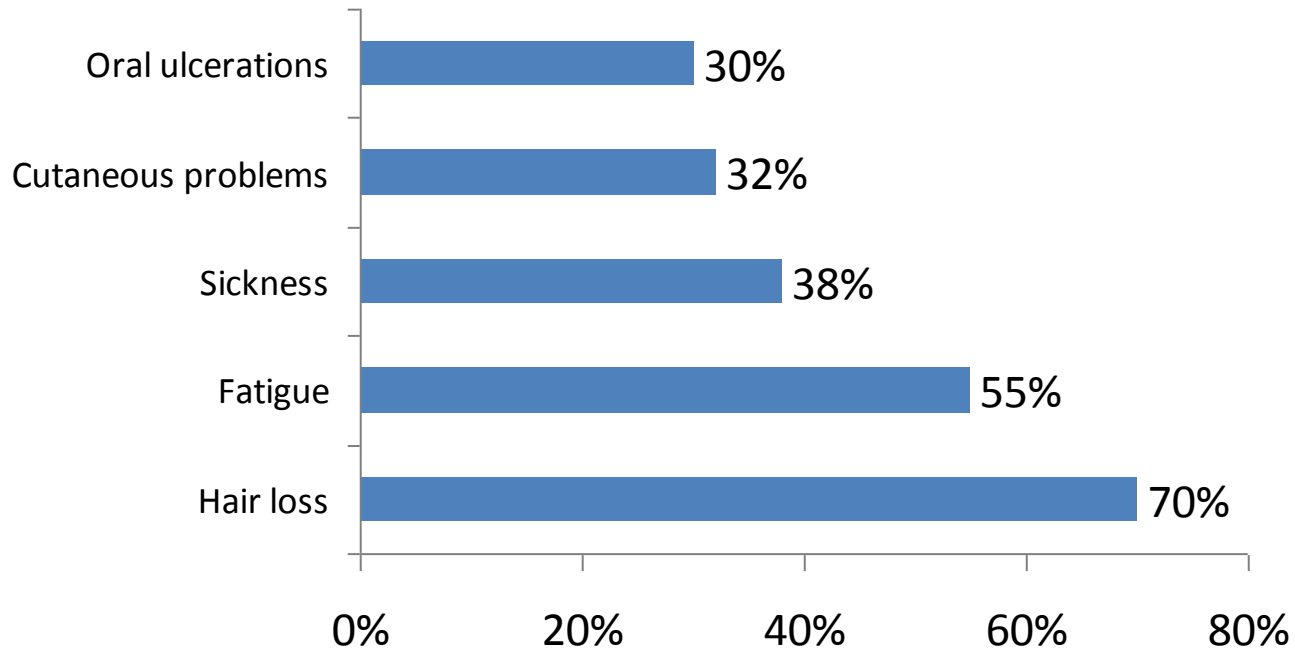
Οι ασθενείς που λαμβάνουν μεθοτρεξάτη, καταναλώνουν αλκοόλ?

Οι μισοί περίπου ασθενείς καταναλώνουν αλκοόλ
κατά μέσο όρο
2,5 φορές την εβδομάδα ενώ παίρνουν μεθοτρεξάτη

Παρενέργειες

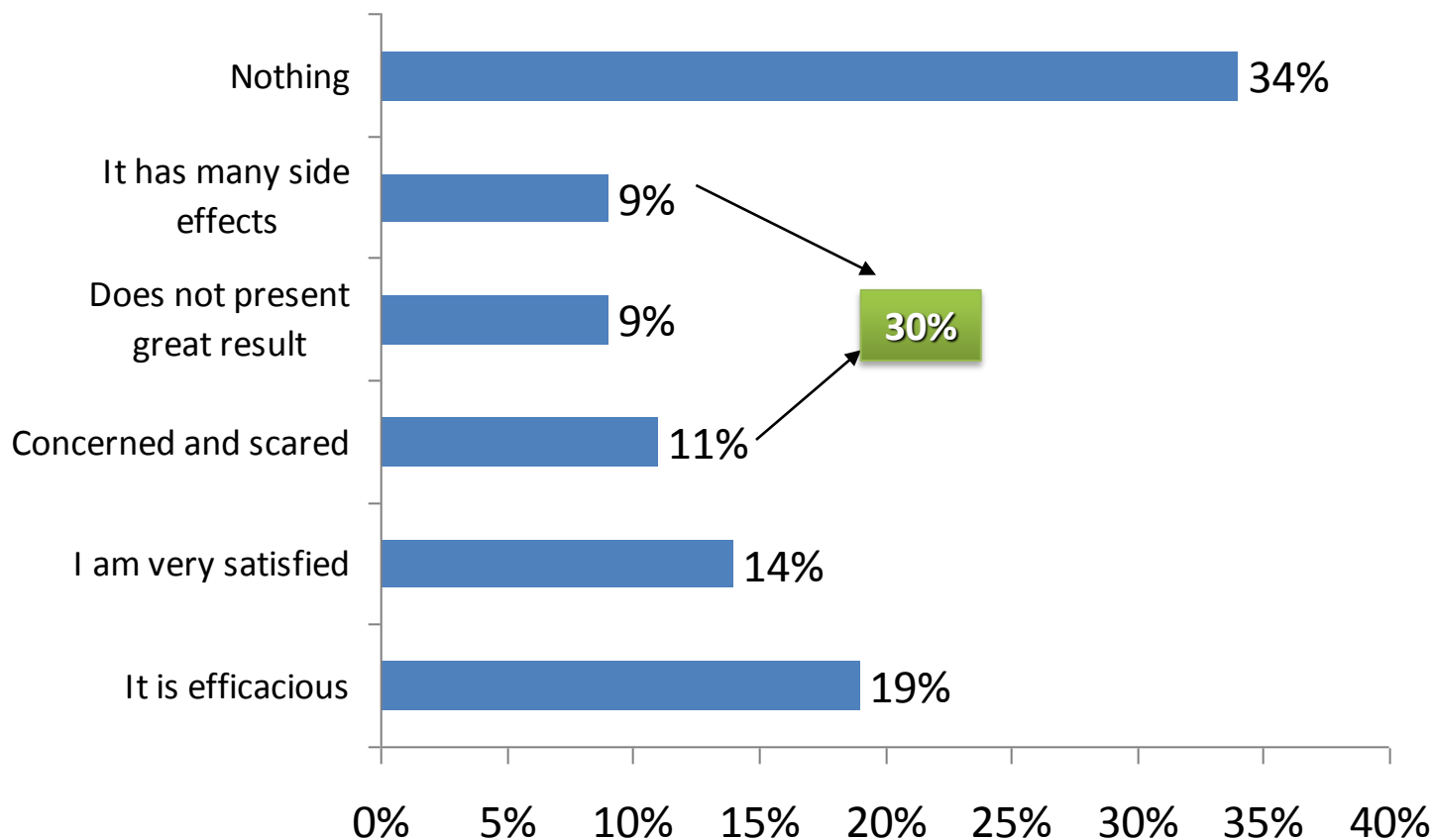
Ποιες είναι οι πιο συχνές ανεπιθύμητες ενέργειες?

Η πιο συχνή ανεπιθύμητη ενέργεια εξαιτίας της μεθοτρεξάτης είναι η απώλεια μαλλιών

Γενική αντίληψη

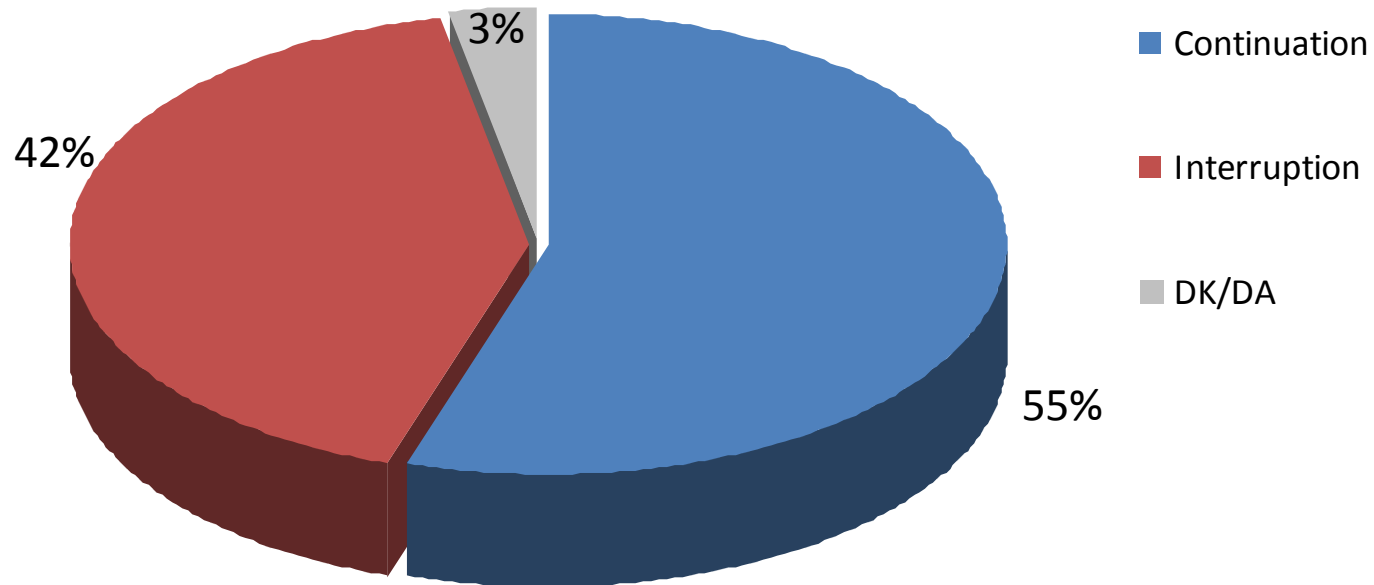
Κάτι που θα ήθελαν να αναφέρουν για τη μεθοτρεξάτη

Ο 1 στους 3 ασθενείς που παίρνουν μεθοτρεξάτη έχουν κάτι αρνητικό να αναφέρουν λόγω των ανεπιθύμητων ενεργειών

Γενική αντίληψη

Τι θα προτιμούσαν σχετικά με τη θεραπεία με μεθοτρεξάτη?

Το 55% θα ήθελαν να συνεχίσουν τη χορήγηση της μεθοτρεξάτης

Αξιολόγηση της μελέτης

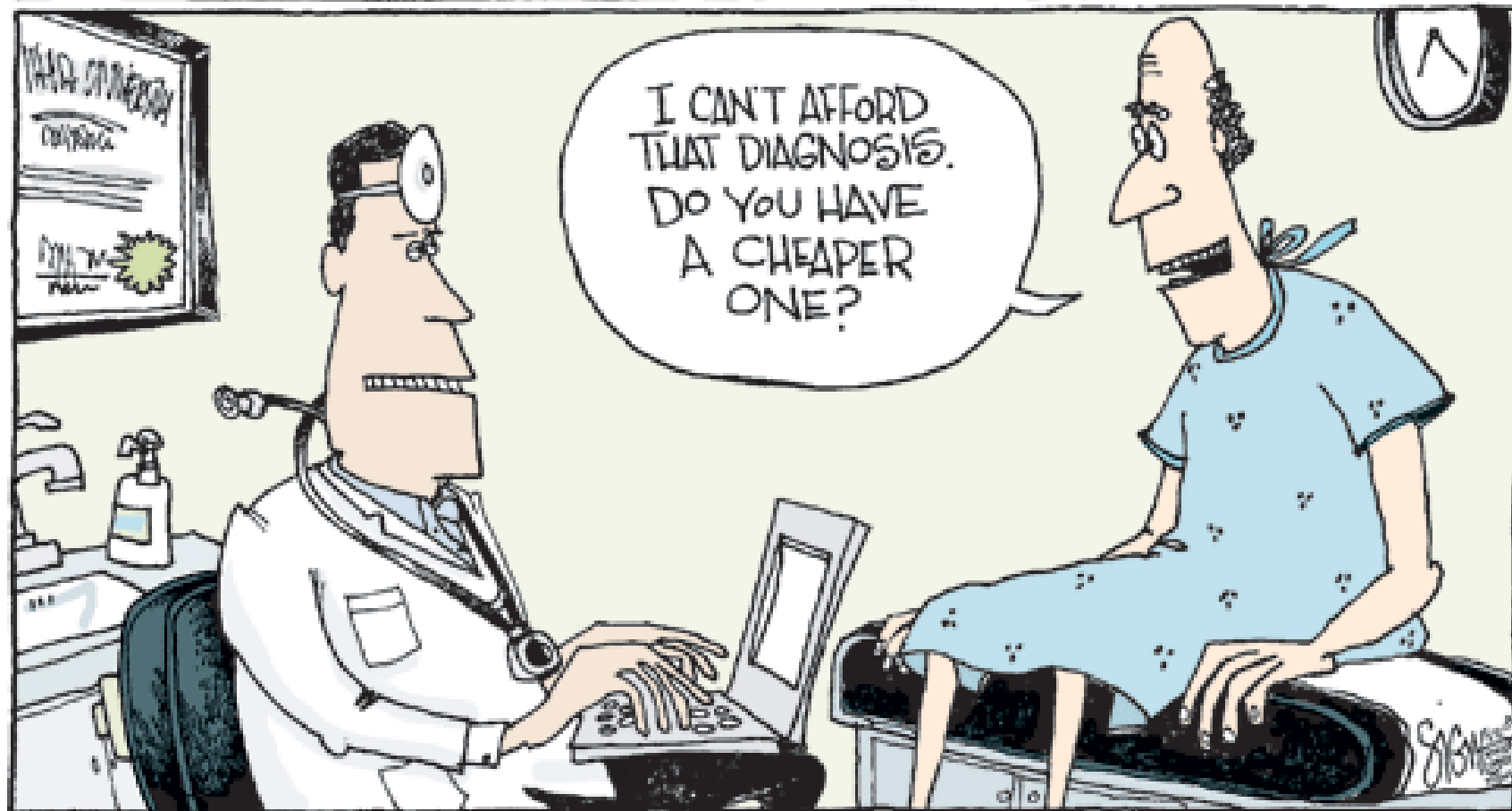
- Η αξία της μελέτης είναι σημαντική γιατί πραγματοποιείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και μάλιστα από Σύλλογο ασθενών, αποτυπώνεται με αριθμούς **η άποψη και η εμπειρία των ασθενών** από την χρήση της πιο διαδεδομένης θεραπευτικής επιλογής για την ρευματοειδή αρθρίτιδα, μπορεί να αξιοποιηθεί ανάλογα από την επιστημονική κοινότητα και να αποτελέσει καλή πρακτική για άλλες θεραπευτικές επιλογές και σε άλλα χρόνια νοσήματα.

Διαθεσιμότητα και πρόσβαση στα φάρμακα βασική προϋπόθεση συμμόρφωσης

Παράγοντες που επηρεάζουν την πρόσβαση:

- Οικονομικοί (ποσοστό συμμετοχής , ασφαλιστική κάλυψη)
- Επάρκεια
- Γραφειοκρατικές διαδικασίες
- Απόσταση από τόπο διαμονής

EVERYONE AGREES TO HELP REDUCE HEALTH CARE COSTS!...

Μελέτη HOPE (2012) :

- 1 στους 2 ασθενείς με ΡΑ αντιμετωπίζει πρόβλημα πρόσβασης στη θεραπεία (φαρμακευτική αγωγή) λόγω της δυσχερούς πρόσβασης σε ιατρό, της απόστασης του φαρμακείου του ΕΟΠΥΥ ή της μη διάθεσης ή δυσκολίας εύρεσης του φαρμάκου είτε στο νοσοκομείο στο οποίο θα γινόταν η χορήγηση είτε στο φαρμακείο του ΕΟΠΥΥ.
- 1 στους 4 ασθενείς με ΡΑ ζητά από τον ιατρό του αλλαγή της θεραπείας του λόγω των δυσκολιών λήψης της φαρμακευτικής αγωγής

Τι συμβαίνει σήμερα.....

- Συμμετοχή στα φάρμακα 25% (εξαιρούνται τροποποιητικά φάρμακα για ρ.α, α.σ, ψ.α με 10%).
- Πληρωμή διαφοράς ασφαλιστικής από λιανική τιμή 100% από ασθενείς.
- Πληρωμή 1 ευρώ ανά συνταγή
- Συνταγή μέχρι τρία φάρμακα
- Φάρμακα N.3816 μόνο στα φαρμακεία ΕΟΠΥΥ
- Μείωση φαρμακείων ΕΟΠΥΥ (33 από 68)
- Άρνηση Νοσοκομείων να χορηγούν φάρμακα του N.3816 ακόμα και αν πρόκειται για ενδονοσομειακή χρήση.

Συμπέρασμα

Η επιτυχής προσπάθεια για την βελτίωση συμμόρφωσης των ασθενών εξαρτάται από ένα σύνολο βασικών παραγόντων. Αυτές περιλαμβάνουν τη ρεαλιστική εκτίμηση της αντιληπτικής ικανότητας των ασθενών για τη φαρμακοθεραπεία, σαφή και αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των επαγγελματιών υγείας και των ασθενών τους, την εμπιστοσύνη στη σχέση ιατρού-ασθενούς και την αναγνώριση των πραγματικών αναγκών των ασθενών.

Η συνεργασία ιατρού-ασθενούς είναι απαραίτητη, όταν πραγματοποιείται επιλογή ανάμεσα σε διάφορες θεραπείες, ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμμόρφωση. Η αμοιβαία συνεργασία ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη ικανοποίηση του ασθενούς, μειώνει τους κινδύνους της μη συμμόρφωσης, καθώς και βελτιώνει τα αποτελέσματα της υγειονομικής περίθαλψης των ασθενών.

Παρ όλα αυτά στην Ελλάδα του 2014 η
συμμόρφωση των ασθενών στη θεραπεία και
η παραμονή τους δε αυτήν εξαρτάται απόλυτα
από την απρόσκοπτη πρόσβαση τους στις
θεραπείες, την ασφαλιστική τους κάλυψη και
την οικονομική τους δυνατότητα!!

Σας ευχαριστώ πολύ!!

